

Marzec 2020

JUS Letter
Pakiet ustaw dot.
COVID-19

Ustawa mająca na celu złagodzenie
skutków pandemii COVID-19.

Informacje dla firm
i przedsiębiorców.

Aktualna sytuacja związana z pandemią COVID-19 stanowi olbrzymie wyzwanie dla przedsiębiorców. Z tego względu ustawodawca zdecydował się uchwalić tymczasowe istotne zmiany w obszarze

- I. prawa upadłościowego,**
- II. prawa najmu komercyjnego,**
- III. prawa spółek handlowych,**
- IV. przepisów dotyczących umowy pożyczki,**
- V. przepisów dotyczących niewykonywania zobowiązań.**

W niniejszym dokumencie chcemy Państwu przedstawić podsumowanie najistotniejszych regulacji we wskazanych pięciu obszarach oraz zwrócić uwagę na okoliczności, które mogą wymagać aktywności z Państwa strony.

I. Prawo upadłościowe

Kontekst

Ekonomiczne następstwa pandemii COVID-19 mogą skutkować dla wielu przedsiębiorstw koniecznością rozważenia kwestii ogłoszenia upadłości. W przypadku wystąpienia stanu niewypłacalności członkowie Zarządu przedsiębiorstwa są zobowiązani do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Niezłożenie wniosku może powodować odpowiedzialność karną i cywilną (odszkodowawczą). Również wierzyciele niewypłacalnego przedsiębiorstwa mogą również złożyć wniosek o ogłoszenie jego upadłości. Ryzyko odpowiedzialności odszkodowawczej może pojawić się również w sytuacji kontynuowania działalności przez spółkę w przypadku jej niewypłacalności. Ryzyka te nie dotyczą tylko niewypłacalnego przedsiębiorstwa, ale również jego partnerów handlowych. Przyjęte zmiany w prawie mają na celu ułatwienie kontynuowania działalności spółek, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej w wyniku pandemii COVID-19.

Uchwalone zmiany

- Członkowie Zarządu niewypłacalnej spółki zostali zwolnieni z obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki do dnia 30.09.2020 r. Zwolnienie dotyczy jednak tylko spółek, w przypadku których u przyczyny złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości (zazwyczaj będzie to stan niewypłacalności) będą leżeć skutki pandemii COVID-19. Okoliczność tę domniemywa się, jeżeli spółka w dniu 31.12.2019 r. nie była jeszcze niewypłacalna. W przeciwnym razie członek Zarządu musi udowodnić, że przyczyna uzasadniająca złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości nie wystąpiłaby bez pandemii COVID-19. Porównywalne przepisy mają również zastosowanie do osób fizycznych.
- Jeżeli niewypłacalna spółka kontynuuje działalność korzystając ze zwolnienia z obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, Członek Zarządu nie będzie w późniejszym terminie ponosić odpowiedzialności za wykonanie płatności, które były niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej lub wdrożenia planu restrukturyzacji.
- Spłaty pożyczek o charakterze wspierającym udzielonych w związku z pandemią COVID-19 przez niemiecki bank rozwoju KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau) lub przez inne instytucje państwowe nie będą mogły zostać zakwestionowane przez syndyka masy upadłościowej w późniejszym postępowaniu upadłościowym.
- Do wszystkich przedsiębiorstw, w tym również do tych wypłacalnych, zastosowanie znajdują następujące zasady:
  - Spłaty pożyczek dokonane do dnia 30.09.2023 r. nie będą mogły zostać zakwestionowane przez syndyka masy upadłościowej w późniejszym postępowaniu upadłościowym. Powyższe dotyczy również spłaty pożyczek udzielanych przez wspólników.
  - Wpłaty dokonane na poczet wymagalnych wierzytelności nie będą mogły zostać zakwestionowane przez syndyka masy upadłościowej w późniejszym postępowaniu upadłościowym.
- Wierzyciele mogą w okresie pierwszych trzech miesięcy od wejścia w życie zmiany ustawy złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika tylko wtedy, gdy dłużnik był już niewypłacalny w dniu 01.03.2020 r.
- Niemieckie Ministerstwo Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów (BMJV) może przedłużyć niektóre ze wskazanych terminów najpóźniej do dnia 31.03.2021 r.

Warto wiedzieć

Obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości ulega zawieszeniu tylko wtedy, gdy powodem upadłości są skutki pandemii COVID-19. Każde przedsiębiorstwo może powoływać się na domniemanie wynikające z faktu występowania w dniu 31.12.2019 r. stanu wypłacalności. Jeżeli jednak upadłość nie jest spowodowana skutkami pandemii COVID-19, oprócz odpowiedzialności karnej należy mieć na uwadze ryzyko ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej wynikające z braku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

Czynności wymagające podjęcia

Jeśli Państwa przedsiębiorstwo znalazło się w sytuacji kryzysowej ważne jest, aby dokładnie dokumentować podejmowane czynności. Szczególnie istotne są przyczyny spadku sprzedaży i innych zakłóceń w działalności operacyjnej. W przypadku wystąpienia problemów finansowych po stronie Państwa kontrahenta zaleca się podjęcie kontaktu z nim w celu wyjaśnienia przyczyn kryzysu.

II. Prawo najmu komercyjnego

Kontekst

W ramach walki z pandemią COVID-19 zarządzono zamknięcie wielu placówek, w tym w szczególności placówek gastronomicznych i miejsc handlu detalicznego. W wyniku zarządzonej kwarantanny również przedsiębiorstwa produkcyjne ograniczyły lub zawiesiły swoją działalność. Działania te spowodują znaczne straty w wynikach sprzedaży. Bez posiadania wystarczających rezerw finansowych przedsiębiorstwa nie będą lub będą jedynie w ograniczonym zakresie w stanie spłacać swoje bieżące zobowiązania, takie jak chociażby czynsz. Zgodnie z przepisami dotychczas obowiązującego prawa wynajmujący byłby uprawniony do wypowiedzenia umowy najmu, jeżeli najemca zalegałby z zapłatą czynszu za okres dwóch miesięcy. Przyjęte zmiany w prawie mają na celu zapobieżenie utracie przez przedsiębiorców wynajętej powierzchni z powodu spodziewanych negatywnych skutków gospodarczych, które to powierzchnie stanowią podstawę prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

Uchwalone zmiany

- Wynajmujący nie może wypowiedzieć stosunku najmu komercyjnego z powodu nieuiszczania przez najemcę pomimo wymagalności czynszu najmu w okresie od 01.04.2020 r. do 30.06.2020 r., o ile brak zapłaty podyktowany jest skutkami pandemii COVID-19. Wykazanie związku pomiędzy pandemią COVID-19 a brakiem zapłaty stanowi obowiązek najemcy.

- Zaległości czynszowe za okres od 01.04.2020 r. do 30.06.2020 r. należy uiścić do dnia 30.06.2022 r. Wypowiedzenie umowy najmu z powołaniem się na zaległości czynszowe za okres od 01.04.2020 r. do 30.06.2020 r. jest tym samym możliwe od dnia 01.07.2022 r.
- Przedłużenie w/w okresu do dnia 30.09.2020 r. jest możliwe w drodze jednostronnej decyzji rządu federalnego. W przypadku wyrażenia zgody przez niemiecki Parlament Federalny (Bundestag) możliwe jest dalsze przedłużenie tego okresu ponad 30.09.2020 r.

Warto wiedzieć

Obowiązek płacenia czynszu nie przestaje obowiązywać; zmiana prawa nie uprawnia najemcy ani do trwałej odmowy zapłaty czynszu ani do zmniejszenia jego wysokości. Płatność czynszu nie zostaje również odroczone, stąd też najemca w braku zapłaty automatycznie popada w zwłokę i tym samym naraża się na dodatkowe roszczenia - np. odsetki za zwłokę. Co się zmienia to jedynie prawo wynajmującego do wypowiedzenia umowy najmu w przypadku zwłoki w płatności czynszu w wyżej wymienionym okresie, którego to prawa wynajmujący zostaje pozbawiony.

Wypowiedzenie umowy na innej podstawie jest w dalszym ciągu dopuszczalne. Stosunki najmu, które zostały zawarte na czas nieoznaczony mogą zostać wypowiedziane. Zwłoka w zapłacie czynszu powstała przed 01.04.2020 r. oraz po 01.07.2020 r. również uprawnia wynajmującego do złożenia wypowiedzenia umowy najmu.

Inaczej niż było to przewidziane w projekcie ustawy o zmianie przepisów w tym przypadku nie występuje domniemanie na rzecz najemcy powiązania niemożliwości zapłaty ze skutkami pandemii COVID-19. Najemca musi w takim razie wykazać przed wynajmującym, że brak zapłaty spowodowany jest właśnie skutkami pandemii.

Czynności wymagające podjęcia

Jeżeli przedstawiona sytuacja dotyczy Państwa jako najemcy, powinni Państwo podjąć stosowne działania. Jeżeli istnieje ryzyko, że nie będą Państwo w stanie zapłacić czynszu, powinni Państwo skontaktować się z wynajmującym. Jeżeli wynajmujący zostanie o braku możliwości zapłaty czynszu dostatecznie poinformowany, ryzyko wypowiedzenia umowy najmu lub ewentualnego sporu prawnego ulegnie znacznemu zmniejszeniu. Dzięki wprowadzonej ochronie przed wypowiedzeniem zyskują Państwo czas, aby uzyskać informacje o programach pomocowych organizowanych przez państwo i kraje związkowe i ewentualnie z nich skorzystać.

Równocześnie jako najemca powinni Państwo zgromadzić dowody na poparcie związku pandemii COVID-19 z brakiem możliwości zapłaty czynszu najmu.

Jako wynajmujący z kolei muszą się Państwo z tym liczyć, że Państwa najemcy nie będą płacić wymagalnych należności z tytułu czynszu najmu. W takiej sytuacji proszę zasięgnąć informacji na temat ewentualnych działań wspierających ze strony państwa i krajów związkowych.

W przypadku braku zapłaty czynszu powinni Państwo wezwać najemcę do wykazania, że brak zapłaty podyktowany jest skutkami pandemii COVID-19, a przedstawione dowody następnie gruntownie zweryfikować. Ponadto skorzystanie z udzielonego przez najemcę zabezpieczenia może umożliwić Państwu zapobieżenie negatywnych skutków braku zapłaty czynszu.

III. Prawo spółek handlowych

Kontekst

Działania ochronne mające na celu złagodzenie skutków pandemii COVID-19, w szczególności wprowadzone ograniczenia zakazujące gromadzenia się osób, mają istotny wpływ na zdolność przedsiębiorstw zorganizowanych w różnych formach prawna do codziennego działania, gdyż te nie są w stanie podejmować uchwał w dotychczasowej formie zgromadzeń. Dotyczy to, z jednej strony corocznych Zwyczajnych Zgromadzeń Wspólników (Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy), oraz z drugiej strony, Nadzwyczajnych Zgromadzeń Wspólników, które w wyjątkowych okolicznościach, takich jak obecne, mogą mieć istotne znaczenie dla istnienia i funkcjonowania przedsiębiorstw. Przyjęte zmiany w prawie mają na celu uproszczenie procesu decyzyjnego w trakcie pandemii COVID-19, a tym samym zapewnienie zdolności przedsiębiorstw do działania.

Uchwalone zmiany

Wszelkie uchwalone zmiany w chwili obecnej obowiązują wyłącznie dla roku 2020. Niemieckie Ministerstwo Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów (BMJV) może w razie konieczności przedłużyć ich obowiązywanie do dnia 31.12.2021 r.

- Dla niemieckich spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (GmbH) obowiązywała zasada, że uchwały wspólników były zasadniczo podejmowane na Zgromadzeniach Wspólników. Zgromadzenia Wspólników wymagają na ogół fizycznej obecności wspólników. Wyjątki były dopuszczalne tylko w przypadku uchwał podejmowanych jednomyślnie lub gdy wszyscy wspólnicy zrezygnowali z odbycia Zgromadzenia. W wyniku zmiany prawa uchwały wspólników mogą w chwili obecnej być tymczasowo podejmowane,

bez zgody wszystkich współników, pisemnie lub w formie tekstowej poza Zgromadzeniem Wspólników.

- W przypadku spółki akcyjnej istniała już wcześniej możliwość przeprowadzania Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy w drodze elektronicznej lub w formie głosowania na odległość drogą pocztową. Dopuszczalność takiego rozwiązania wymagała jednak zawarcia odpowiedniego postanowienia w statucie spółki. Zmiana ustawy upoważnia obecnie Zarząd do czasowego odbywania takich Zgromadzeń, bez względu na treść postanowień statutu. Fizyczna obecność akcjonariuszy nie jest tym samym obowiązkowa.
- Dalsze zmiany w prawie zapewnią, że członkowie Zarządu stowarzyszenia lub fundacji, jak również zarządcy wspólnot mieszkaniowych, będą pełnić swoje funkcje nawet po wygaśnięciu ich kadencji, do czasu ich odwołania lub wyznaczenia następcy. Przyjęte rozwiązanie gwarantuje zdolność działania osób prawnych.

Warto wiedzieć

W celu zapewnienia możliwości praktycznego działania podmiotów zmiana ustawy wprowadza czasowe ograniczenia niektórych uprawnień udziałowców mniejszościowych.

Tymczasowe uproszczenia w zakresie przeprowadzania Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy i Zgromadzeń Wspólników nie powodują jednak zawieszenia obowiązywania innych wymogów prawnych. Dotyczy to między innymi samego obowiązku podjęcia uchwał, które muszą zostać podjęte na Zwyczajnym Zgromadzeniu Wspólników. Ponadto nadal w mocy pozostają dotychczasowe wymogi odnośnie odpowiednich większości głosów, przepisy dotyczące sposobu zwoływania zgromadzeń, a także wymogi co do formy podejmowania niektórych uchwał. Tytułem przykładu należy wskazać na uchwałę w przedmiocie zmiany umowy spółki, która dla swej ważności wymaga zachowania formy aktu notarialnego.

Czynności wymagające podjęcia

Członkowie Zarządu i wspólnicy, którzy z uwagi na skutki pandemii COVID-19 dla sytuacji ekonomicznej ich spółek muszą pilnie podjąć uchwały powinni wiedzieć, że w roku 2020, zwłaszcza w przypadku spółek GmbH, mogą to zrobić w krótkim czasie i w sposób odformalizowany, na ułatwionych warunkach.

Konieczność podjęcia uchwał wspólników może powstać zarówno w sytuacji podejmowania nadzwyczajnych działań o charakterze kryzysowym, które wykraczają poza zakres zwykłych czynności, jak również w przypadku, gdy treść

umowy spółki przewiduje konieczność uzyskania zgody współników do podjęcia danej czynności. Członkowie Zarządu powinni tym samym mieć na uwadze treść postanowień zawartych w umowie spółki lub w statucie.

IV. Przepisy dotyczące umowy pożyczki

Kontekst

Uchwalone zmiany mają na celu zapobieżenie wystąpieniu negatywnych skutków po stronie dłużników zobowiązań z tytułu pożyczki, którzy z powodu pandemii COVID-19 nie mogą dokonać spłaty pożyczki.

Uchwalone zmiany

Nowe przepisy dotyczą tylko umów kredytów konsumenckich zawartych przed 15.03.2020 r. Rząd federalny może jednak w późniejszym terminie rozszerzyć zakres ich zastosowania również na mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa.

- Jeżeli utrzymanie się pożyczkobiorcy lub osób pozostających na jego utrzymaniu jest zagrożone w związku z pandemią COVID-19, roszczenia pożyczkodawcy o zwrot pożyczki, które stały się wymagalne w okresie od 01.04.2020 r. do 30.06.2020 r. zostaną odroczone o trzy miesiące.
- W okresie trwania odroczenia pożyczkodawca nie jest uprawniony do wypowiedzenia umowy pożyczki z uwagi na sytuację finansową pożyczkobiorcy.
- Pożyczkobiorca i pożyczkodawca mogą zawierać umowy zawierające postanowienia odmienne i uzupełniające. Dotyczy to w szczególności okresu po upływie odroczenia. W przypadku braku możliwości osiągnięcia polubownego porozumienia okres trwania pożyczki zostanie przedłużony o trzy miesiące.
- Odroczenie nie jest możliwe, jeśli wiązałyby się dla pożyczkodawcy z nadmiernymi trudnościami. W tym kontekście należy również uwzględnić ewentualne konsekwencje pandemii COVID-19 dla pożyczkodawcy.

Warto wiedzieć

Odroczenie terminu spłaty pożyczki oznacza wyłącznie, że zwrot pożyczki stanie się wymagalny w późniejszym terminie. Zmiana nie powoduje umorzenia należności, w tym należności odsetkowych.

Pożyczkobiorca chcący powołać się na regulację umożliwiającą uzyskanie odroczenia terminu spłaty musi wykazać, że nie może dokonać spłaty z uwagi na skutki pandemii COVID-19. Podobnie jak w przypadku przepisów dot. prawa najmu – zmiany nie wprowadzają jakichkolwiek domniemań.

Czynności wymagające podjęcia

W przypadku, gdy udzielili Państwo pożyczkę konsumentowi lub małemu przedsiębiorcy są Państwo narażeni na brak płynności w związku z odroczeniem terminów spłat. Mając to na względzie należy zweryfikować, czy sytuacja ta nie spowoduje wystąpienia po Państwa stronie negatywnych konsekwencji.

W pozostałym zakresie należy wskazać, że zmiana ta dotyczy (jak do tej pory) w głównej mierze instytucji kredytowych i konsumentów.

V. Nadzwyczajne prawo do odmowy wykonania zobowiązania

Kontekst

Mikroprzedsiębiorstwa, które nie mogą wykonać swoich zobowiązań umownych z powodu pandemii COVID 19, powinny mieć możliwość czasowej odmowy lub zawieszenia spełnienia świadczenia bez ponoszenia negatywnych skutków prawnych. Przyjęte zmiany w prawie mają na celu zagwarantowanie, że mikroprzedsiębiorcy nie zostaną pozbawieni podstawowych usług - np. energii elektrycznej, gazu, wody, Internetu.

Uchwalone zmiany

- Mikroprzedsiębiorcy, tj. przedsiębiorcy zatrudniający nie więcej niż 9 pracowników i których roczny bilans lub roczny obrót wynosi mniej niż 2 mln euro, mogą odmówić wykonania zobowiązania ciągłego do dnia 30.06.2020 r., jeżeli
  - umowa została zawarta przed dniem 08.03.2020 r. oraz
  - przedsiębiorca nie może spełnić świadczenia lub spełnienie świadczenia nie jest możliwe bez zagrożenia dla ekonomicznych podstaw jego działalności.
- Prawo do odmowy spełnienia świadczenia nie przysługuje jeżeli skorzystanie z niego jest niemożliwe z uwagi na sytuację kontrahenta, w której niespełnienie świadczenia mogłoby prowadzić do zagrożenia jego utrzymania lub zagrożenia ekonomicznych podstaw jego działalności.
- Brak możliwości skorzystania z prawa do odmowy spełnienia świadczenia z uwagi na sytuację kontrahenta skutkuje prawem mikroprzedsiębiorcy do wypowiedzenia umowy.

Warto wiedzieć

Wraz z wprowadzeniem ograniczonego czasowo prawa do odmowy spełnienia świadczenia wstrzymana zostaje możliwość dochodzenia roszczenia głównego.

Prawo odmowy spełnienia świadczenia może zostać przeciwstawione żądaniu spełnienia świadczenia podnoszonego przez kontrahenta. Skutkiem powyższego jest niemożliwość powstania roszczeń ubocznych – jak chociażby roszczenia o zapłatę odsetek. Prawo do odmowy spełnienia świadczenia stosuje się nie tylko do roszczeń pieniężnych, ale również do roszczeń niepieniężnych jak np. wykonania usług.

Obowiązek spełnienia świadczenia nie upada w sposób trwały. Istnieje on nadal i podlega całkowitemu wykonaniu po upływie okresu moratorium – tj. w obecnym stanie prawnym po dniu 30.06.2020 r.

Mikroprzedsiębiorca nie może powołać się na prawo do odmowy spełnienia świadczenia jeżeli było ono wymagalne przed wejściem w życie ustawy.

Czynności wymagające podjęcia

Z uwagi na fakt, że prawo do odmowy wykonania świadczenia stanowi zarzut, należy je w sposób aktywny podnieść wobec drugiej strony umowy tzn. złożyć odpowiednie oświadczenie. Skutki zarzutu nie występują automatycznie. Konieczne jest wykazanie przez Państwa, że nie są Państwo w stanie spełnić świadczenia z powodu pandemii COVID-19.

Proszę pamiętać, że świadczenie, którego termin spełnienia został odroczony, powinno zostać najpóźniej spełnione w terminie 01.07.2020 r. W tym celu proszę planować jego spełnienie z odpowiednim wyprzedzeniem, aby zapobiec ewentualnym dalszym trudnościom.

***

Autorzy oraz Państwa dotychczasowe osoby kontaktowe w kancelarii TIGGES pozostają do Państwa dyspozycji!

	<p>Marius Rosenberg Rechtsanwalt +49 211 8687 220 rosenberg@tigges.legal</p>		<p>Dr. Jan Hermeling Rechtsanwalt +49 211 8687 138 hermeling@tigges.legal</p>
	<p>Devora Kacheva Rechtsanwältin +49 211 8687 146 kacheva@tigges.legal</p>	<p>TIGGES Rechtsanwälte und Steuerberater Partnerschaft mbB Zollhof 8 40221 Düsseldorf Niemcy © TIGGES Rechtsanwälte 2020 www.tigges.legal</p>	

Pod adresem www.tigges.legal znajdują Państwo regularnie aktualizowane informacje dotyczące pandemii COVID-19.